

Príhovor verejného ochrancu práv pri príležitosti 77. výročia februárového komunistického prevratu v Československu

25.02.2025

Vážené členky a členovia Konfederácie politických väzňov Slovenska, vážené rodinné príslušníčky a príslušníci väzňov a obetí komunistického režimu,

vážené dámy a vážení páni,

dnes si spoločne pripomíname 77. výročie februárového komunistického prevratu v Československu. Táto tragická udalosť zásadným spôsobom zmenila životy miliónov ľudí a na desaťročia ovplyvnila vývoj našej spoločnosti. Február 1948 predstavoval zlomový bod, keď boli demokratické princípy násilne nahradené totalitnou mocou. Namiesto slobody a spravodlivosti nastúpil represívny režim, ktorý brutálne potláčal základné práva a slobody.

Ako verejný ochranca práv považujem za mimoriadne dôležité pripomenúť, že komunistický režim systematicky a hrubo porušoval ľudské práva. Sloboda prejavu, zhromažďovania, náboženského vyznania a podnikania boli v tomto temnom období obmedzené alebo úplne potlačené. Tisíce nevinných ľudí boli prenasledované, väznené, mučené a dokonca popravené za svoje politické a náboženské presvedčenie.

Februárový prevrat v roku 1948 predstavoval nielen politickú, ale aj hlbokú morálnu katastrofu. Zničil dôveru v spravodlivosť a právny štát a vytvoril dusivú atmosféru strachu a nedôvery, ktorá prenikla do všetkých oblastí života. Dôsledky tohto temného obdobia sú citel'né dodnes a predstavujú memento pre budúce generácie.

Je pre mňa dôležité zdôrazniť, že verejný ochranca práv zohráva v demokratickej spoločnosti nezastupiteľnú úlohu. Ako predstaviteľ inštitúcie, ktorá chráni základné práva a slobody občanov, som povinný neustále monitorovať dodržiavanie ľudských práv a verejne upozorňovať na ich porušovanie. To sa týka nielen väznic a policajných ciel, ale aj postupov polície pri zásahoch voči občanom. Stále si živo pamätám neprimeraný a brutálny policajný zákrok z novembra 2024 v Košiciach, ktorý sa stal v predvečer 25. výročia Nežnej revolúcie, a ktorý mal za následok tragickú smrť človeka.

Ľudské práva a slobody, ktoré si vydobyli naši rodičia v roku 1989 a ktorých sa už nedožili trpiaci po februárovom prevrate, ako verejný ochranca práv **neochvejne chránim**. Ozval som vždy, keď boli predkladané návrhy zákonov, ktoré by viedli k oslabeniu úrovne ochrany ľudských práv na Slovensku.

Som rád, že sa mi pri 'lex atentáte' podarilo zachovať štandard zhromažďovacieho práva občanov. Rovnako oceňujem, že pri osobnom monitoringu protestných zhromaždení v Bratislave som nezaznamenal žiadne neodôvodnené alebo neprimerané použitie donucovacích prostriedkov zo strany polície.

S napätím očakávam rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky o mojom návrhu na vyslovenie nesúladu s ústavou nedávno prijatej novely infozákona.

V 21. storočí, keď sa osobná sloboda a dôstojnosť človeka považujú za základné hodnoty, je neakceptovateľné, aby policajné zložky porušovali ľudské práva. Preto v najbližších dňoch predložím Národnej rade Slovenskej republiky mimoriadnu správu o činnosti Policajného zboru Slovenskej republiky.

Vážené dámy a páni,

hlboko si vážim odvahu a odhodlanie tých, ktorí sa nebáli postaviť komunistickému režimu a bojovali za našu slobodu. Ich obeta a odhodlanie sú pre mňa neustálym zdrojom inšpirácie. Pripomínajú mi, že aj v najťažších chvíľach môžeme nájsť nádej a že spoločne dokážeme zmeniť svet k lepšiemu.

Každý z nás by si mal pripomínať dôležité historické míľniky, ako bol februárový prevrat, a aktívne chrániť demokratické hodnoty a ľudské práva. Iba tak sa vyhneme opakovaniu chýb minulosti a návratu do totality.

Ďakujem za pozornosť.